

den heer de B. is, dunkt mij, grooter dan hij zelf vermoedt. Het gaat hier niet alleen om de „firmanten” van een accountantskantoor, doch ook om de overige daarin opgenomen leden van het Instituut, die om verschillende interne redenen geen teekenings-bevoegdheid in het firma-verband hebben. En zelfs ook om de assistenten. Wat wil de heer de B. nu? Dat iedereen, te wiens aanzien straks de vraag kan rijzen, of en in hoeverre hij op grond van het Reglement van Tucht (of van het Wetboek van Strafrecht, zoo men wil) aansprakelijk gesteld moet worden en straf moet ondergaan, alleen door het stellen van zijn handteekening onder het een of andere stuk deze aansprakelijkheid op zich kan nemen? Ik acht dit een noodeloze en voor de praktijk zelfs bedenkelijke begrenzing, omdat de praktische eischen ten aanzien van de werkverdeling (die het gevolg zijn van de onmiskenbare ontwikkeling van het beroep in de richting van de grootere „kantoren”) het onmogelijk maken, deze verdeling evenwijdig te doen loopen aan die, welke voor de doorvoering van het beginsel van Collega de B. noodig zijn.

Typeerend is in dit opzicht de vergelijking, die mijn geachte tegenstander heeft gemaakt tusschen de praktijk van het advocatenberoep en die van het onze. Deze vergelijking gaat mank. Het persoonlijk element is en blijft in het advocatenberoep onaanastbaar, omdat de uitoefening er van niet eischt georganiseerd arbeid van velen als voorbereiding van de conclusie, doch bijna geheel individueel geschiedt. Hoe geheel anders is dit in ons beroep, dat praktisch wordt gedrongen in de richting van uitoefening „engros” met den onvermijdelijken massa-arbeid van talrijke personen, die tezamen moeten worden gebracht en gehouden in de eenheid van opvatting en systeem, die voor het scheppen van vertrouwens-sfeer en waarborgen noodig is. Mij lijkt het trekken van eenige conclusie uit deze vergelijking onverdedigbaar.

Het spijt mij, dat Collega de B. niet dieper op de zaak wil ingaan en al mijn argumenten in het October-nummer afdoet met de mededeeling: „dat aan de verder door ons aangevoerde bezwaren allermint wordt tegemoet gekomen, zal wel niet behoeven te worden opgemerkt”. Ik meen, dat dit niet alleen opgemerkt, doch zelfs bewezen had moeten worden. Waarom het uitgesloten zou moeten zijn, dat wij het eens worden, is mij onbegrijpelijk. Wij moeten het in het belang van het beroep eens worden, omdat het hier niet gaat om theoretische beschouwingen, doch om een bij uitstek praktisch vraagstuk, dat de verhoudingen in ons beroep en in het Instituut nauw raakt. Van heiden één: of de heer de B. heeft gelijk en dan bestaan er gewoonten in de accountantspraktijk, welke hij terecht bedenkelijk en ontoelaatbaar acht en die hoe eer hoe beter moeten worden uitgeroeid, of hij zal moeten toegeven, dat de oplossing in andere richting moet worden gezocht en allen, zoo noodig, moeten medewerken, om deze oplossing tot stand te brengen.

H. R. REDER

WIJZIGING DER WET OP DE DIVIDEND- EN TANTIEMEBELASTING

Gevolg gevende aan de toezegging gedaan in een noot bij ons artikel over bovengenoemde wet in het vorige nummer van dit tijdschrift, zullen wij thans een en ander mededeelen over de op 6 September j.l. bij de Staten Generaal ahangig gemaakte wijziging in deze wet.

Het voornaamste doel dat met de wijziging wordt beoogd is om de techniek der berekeningen te vereenvoudigen.

Art. 10, dat tot nu toe luidde:

„De belasting bedraagt *f* 5.— voor elke geheele som van *f* 100.—. Zij wordt afzonderlijk berekend:

„a. over het totaal van iedere uitdeeling, zonder winstaan-

„deelen van commissarissen of geëmmiteerden, bestuurders of „beheerende vennooten en verder personeel;

„b. over het totaal belastbaar bedrag van de aandelen der „onder letter a bedoelde personen in de winst van een boekjaar, „vermeerderd met het belastbaar bedrag hunner salarissen over „dat boekjaar; of wel over het totaal belastbaar bedrag hunner „salarissen over een boekjaar, indien geen hunner een aandeel „in de winst van dat boekjaar geniet dat geheel of voor een „deel aan de belasting is onderworpen.

„Het op grond van artikel 3 af te trekken bedrag wordt ver- „deeld naar de verhouding die bestaat tusschen het totaal der „uitdeelen over het boekjaar, zonder winstaandeelen van com- „missarissen of geëmmiteerden, bestuurders of beheerende „vennooten en verder personeel, eenerzijds en het totaal belast- „baar bedrag dezer winstaandeelen anderzijds. Van de verkre- „gen gedeelten wordt het eerste afgetrokken van de som bepaald „volgens letter a, het tweede van de som bepaald onder letter „b van het eerste lid”;

wordt vervangen door een zeer eenvoudige redactie:

„De belasting bedraagt vijf ten honderd van het belastbaar bedrag.”

Hiermee is dus vervallen de splitsing in twee deelen die zich verhouden als de dividenden tot de tantièmes van het ter zake van het bezit van aandelen op naam genoten dividend.

Verder zal volgens het voorstel vervallen het derde lid van art. 11, hetwelk luidt:

„De belasting van de winstaandeelen en salarissen der onder „letter a van het vorige artikel bedoelde personen wordt van „die aandelen en salarissen in mindering gebracht. Hetgeen, „met afwijking van deze bepaling, door deze personen teveel „genoten wordt, kan door de naamloze vennootschap van hen „worden teruggevorderd. Elk beding of besluit, voor zoover het „hiermee strijdt, is nietig.”

Zeer veel strijd is hierover gevoerd. Oorspronkelijk was vrijwel algemeen de opvatting en blijkbaar ook de bedoeling van den wetgever aldus. Iemand ontvangt *f* 1000.— tantième volgens de regels die daarvoor bij de N.V. zijn gesteld. De belasting bedraagt 9.05 % (wij nemen nu en in het vervolg gemakshalve maar aan dat de gemeente het maximum aantal openten heft) of *f* 90.50. De fiscus ontvangt *f* 90.50 en de tantiémist *f* 909.50. Sommige ondernemingen stelden nu hun winstverdeling zoodanig op, dat na aftrek van de belasting voor den tantiémist juist *f* 1000.— over bleef. In dit geval zou dus het bruto tantième worden vastgesteld op *f* 1099.50, immers 90.95 % van het bruto tantième moest zijn *f* 1000.—. De belasting bedraagt in dit geval 9.05 % van *f* 1099.50, of *f* 99.50 en de tantiémist hield precies *f* 1000.— over. Althans theoretisch was dit zoo. De belasting werd evenwel berekend over ronde bedragen van *f* 100.—. In dit geval zou dus eigenlijk belasting moeten zijn berekend niet over *f* 1099.50 doch over *f* 1000.—. Men kreeg bij dergelijke berekeningen soms verschillen omtrent de aanwending waarvan de wet geen uitsluitel geeft. Wat wij hier uitrekenden voor een enkelen tantiémist, geldt natuurlijk ook voor een groep van wie de belasting gezamenlijk wordt berekend.

In de hiervoor ontwikkelde wijze van berekenen werd verandering gebracht door het arrest van den Hoogen Raad van 7 Jan. 1920 B. i. B. 2369.

De Hooge Raad overweegt in dat arrest, dat de vraag die partijen (een belastingplichtige en de Raad van Beroep) verdeeld houdt, deze is, of de belasting moet worden berekend over het bedrag, dat aan directeuren en commissarissen zou ten goede komen volgens een balans, waarop met de tantiémebelasting geen rekening is gehouden, dan wel over het lagere bedrag,

dat ingevolge de heffing der belasting hun inderdaad wordt uitbetaald.

De H. R. besliste in deze dat de belasting moet worden berekend over het bedrag dat netto aan de tantiëmisten wordt uitbetaald. Hij stelde zich op het standpunt dat het hier een zake-lijke belasting betreft, terwijl er geen enkele reden is de tantiëmes anders te beschouwen dan de dividenden. Dividendbelasting wordt geheven over het bedrag dat de aandeelhouder in handen krijgt, de tantiëmebelasting wordt geheel gelijksoortig berekend.

Volgens dit arrest zou dus wanneer het tantiëme f 1000.— bedraagt de belasting moeten worden berekend over $100/109.05 \times f$ 1000.— of f 917.01, zoodat de belasting dan zou bedragen f 82.99, tenminste indien men de afronding verwaarloost. Doet men dit laatste niet dan moet de berekening plaats hebben over f 900.— zoodat de belasting bedraagt f 81.45 terwijl dan dus uitgekeerd kan worden f 918.55.

Wil men met inachtneming van dit arrest het bruto tantiëme zoo vast stellen dat de tantiëmist netto f 1000.— overhoudt dan bedraagt dus de belasting f 90.50 en het bruto tantiëme f 1090.50. Deze voorbeelden geven nog geen verdere complicaties, omdat de verschillen niet zoodanig zijn dat men in verband met de afronding met de honderdtallen niet uitkomt.

De Min. Resolutie van 26 Maart 1920 (B. i. B. 2527) evenwel geeft antwoord op de vraag van een inspecteur, waarin een „moeilijk” geval wordt ter sprake gebracht. De inspecteur zegt n.l. dat bij een tantiëme van f 434.— de belasting zou moeten worden berekend over $434/109.05 \times f$ 100.— of f 397.— d.i. met afronding over f 300.— De belasting is dan f 27.15. Dit laatste bedrag van f 434.— afgetrokken geeft een netto bedrag van meer dan f 400.—. De belasting hierover bedraagt f 36.20 hetgeen als netto overschot weer minder dan f 400.— laat. De Minister antwoordde hierop:

„dat na het bedoelde arrest de inspecteurs zich niet meer be-„hoeven in te laten met de vraag, of een naamlooze vennoot-„schap het bedrag dat zij aan tantiëmes uitkeert, al dan niet „met inachtneming van art. 11, derde lid, der wet heeft vast-„gesteld, aangezien de belasting steeds berekend moet worden „over het bedrag dat inderdaad uitgekeerd wordt. De questies „waartoe art. 11, derde lid, aanleiding kan geven, dienen door „de vennootschap zelve te worden opgelost. Wil, in het door „den inspecteur gestelde geval, de vennootschap van het voor „tantiëme beschikbare bedrag ad f 434.— een bedrag van „ f 400.— uitkeeren, dan zal de belasting bedragen $4 \times f$ 9.05 „of f 36.20. Hoe de vennootschap alsdan het bedrag van f 2.20, „dat niet uit de voor de tantiëme beschikbare som kan worden „voldaan, wil boeken, is haar zaak.”

Hieruit blijkt dat de Minister dus toen reeds de toepassing van het derde lid van artikel 11 heeft verloochend. In de praktijk werd trouwens ook in steeds mindere mate met de toepassing van art. 11 rekening gehouden. De N.V. berekenden vaak de tantiëmes alsof er geen belasting was en namen de belasting zelf voor rekening van de N. V. Dit kon eigenlijk ook niet anders, want het is inderdaad juist wat de Minister thans in de Mem. v. Toelichting bij het aanhangige wetsontwerp zegt, n.l.

„dat de winstverdeling (in vele gevallen) niet anders dan „met behulp van zeer ingewikkelde algebraïsche berekeningen, „waarbij hogere machtsvergelijkingen te pas komen, kan wor-„den vastgesteld.”

Een later arrest van den H. R. n.l. dat van 30 Mei 1923 (B. i. B. 3251) geeft nog een nadere regeling van het geval dat art. 11 niet is toegepast. Iemand had een bruto tantiëme genoten van f 15000.— zonder dat met de belasting rekening was gehouden; deze was n.l. voor rekening van de N.V. ge-bracht.

De Hooge Raad zegt nu:

„O, dat hetgeen zoowel aan tantiëme als aan dividend wordt „uitgekeerd, niet anders is dan het bedrag dat ter uitkeering „beschikbaar is, nadat de naamlooze vennootschap de door haar „verschuldigde dividend- en tantiëmebelasting heeft voldaan;

„dat verder het derde lid van art. 11 bepaalt, dat de belas-„ting van de winstaandeelen en salarissen, onder andere van „bestuurders en commissarissen, van die aandelen in mindering „wordt gebracht, dat wat met afwijking hiervan door deze per-„sonen te veel wordt genoten, door de naamlooze vennootschap „van hen kan worden teruggevorderd, en dat elk beding of be-„sluit voorzoover het hiermee strijdt, nietig is;

„dat derhalve een uitkeering aan een bestuurder of commis-„saris, waarvan de daarop verschuldigde belasting niet is afge-„trokken, voor het bedrag der niet afgetrokken belasting in „strijd met de wet geschiedt, en ieder oogenblik voor dat be-„drag kan worden teruggevorderd zonder dat het besluit om „zulks niet te doen hiertoe in den weg staat;

„dat dit bedrag niet belast is, daar het niet behoort tot die „uitdeelingen, waarop de bestuurder of commissaris recht heeft;

„dat het middel dus is gegrond, en het bedrag waarnaar de „aanslag is geregeld, moet worden verminderd met de wegens „de uitkeering verschuldigde belasting;

„dat de som waarnaar de aanslag behoort te geschieden, mede „in verband met de opeenten, bedraagt $100/109.05 \times f$ 15.000 „of f 13.755.15 en de aanslag zelf met inbegrip der opeenten „bedraagt 9.05 pCt. van f 13.700.— alzo f 1239.85.”

Dit arrest, vergeleken met het hiervoor genoemde, geeft ons aanleiding tot de opmerking dat de H. R. in deze materie nog niet bepaald een vaste lijn heeft getrokken.

De nieuwe redactie van de wet laat nog wel vrijheid voor de toepassing van verschillende systemen, doch daarbij zullen niet meer die moeilijkheden ondervonden worden, welke zich vroeger voordeden. Eerstens is de afronding tot op f 100.— vervallen. Het oude art. 10 spreekt n.l. van „elke geheele som „van f 100.—” terwijl in de nieuwe redactie gesproken wordt van het „belastbare bedrag”, zonder meer.

Verder komt het ons voor dat het de bedoeling is belasting te heffen van hetgeen door dividend- of tantiëmegerechtigden netto wordt ontvangen. In hoofdzaak zullen twee systemen toe-paring vinden, n.l.

a. De winstverdeling wordt opgesteld zonder acht te slaan op de belasting. De verschuldigde belasting wordt zoo nauw-keurig mogelijk geraamd en afzonderlijk ten laste van de winst-rekening gebracht. Dit brengt natuurlijk wel mee dat even heen en terug moet worden geredend, n.l. om te kunnen nagaan of bij een bepaalde uitkeering voldoende overschiet om de belasting te voldoen, doch dat geeft in het algemeen geen groote moeilijkheid.

b. De winstverdeling wordt evenals onder a aangegeven staat opgesteld zonder rekening te houden met de belasting. Van het deel dat aan iedere groep toekomt wordt de belasting in mindering gebracht en het restant uitgekeerd. Eventuele verschillen, voortvloeiende uit onjuiste berekening of anders-zins (in het algemeen zal dit niet vaak behoeven voor te komen) worden verrekend met het winstaandeel dat aan de betreffende groep in een volgend jaar toekomt.

Wanneer men het in ons vorige artikel voorkomende inge-wikkelde voorbeeld uitwerkt volgens de systemen a en b, dan zal blijken dat de berekening in beide gevallen eenvoudig is.

Ten slotte wordt voorgesteld art. 30, luidende:

„Voor de toepassing der artikelen 27, 28 en 29 wordt onder

„uitdeeling verstaan het totaal der uitdeeling, zonder winst-
„aandeelen van commissarissen of gecommiteerden, bestuur-
„ders of beheerende vennoten en verder personeel”

te doen vervallen.

De vermindering wegens belastingplicht in de koloniën en het buitenland worden dan dus ook toegepast op de tantièmes, hetgeen tot nu toe niet het geval was. In verband hiermee worden ook eenige wijzigingen voorgesteld in de wet van 26 Juli 1918, waarbij geregeld werd de heffing van gemeentelijke opcenten op de dividend- en tantiëmebelasting. Volgens die wet werden ten behoeve van de gemeente minstens 30 en hoogstens 48 opcenten geheven.

Ter voorkoming van dubbele belasting werd in art. 3a der opcentenwet voorgeschreven, dat de opcenten op de hoofdsom der tantiëmebelasting worden gehalveerd, wanneer het een lichaam betreft dat kantoren of andere vaste inrichtingen in het buitenland of de koloniën heeft en slechts voor een vierde gedeelte zullen worden geheven indien het lichaam zijn bedrijf of zijn hoofdbedrijf *uitsluitend* in de koloniën of in den vreemde uitoefent. Het hier bepaalde geldt natuurlijk niet voor de opcenten op de hoofdsom der dividendbelasting, want door toepassing van de art. 27 en 28 wordt deze laatste hoofdsom reeds verminderd wegens belastingplicht in de koloniën of het buitenland.

Volgens de aanhangige wijziging worden de opcenten onveranderlijk bepaald op 48 en art. 3a wordt afgeschaft.

Dit artikel 3a kan vervallen, omdat tegen de heffing van dubbele belasting over de tantièmes een voorziening is getroffen door het vervallen van art. 30 der wet op de D. en T. bel. Immers volgens het nieuwe stelsel worden de belastbare dividenduitdeelingen en de belastbare tantièmes bij elkaar geteld en op de aldus verkregen som wordt zoo noodig een vermindering toegestaan van wege de toepassing van art. 27 en 28.

De overige wijzigingen in beide genoemde wetten zijn voor de techniek der berekening van weinig belang en worden dus hier verder buiten beschouwing gelaten.

Voor de ondernemingen die uitsluitend hier te lande gevestigd zijn brengen de verschillende voorgestelde wijzigingen geen verschil in het bedrag dat ten slotte aan belasting verschuldigd is. Voor ondernemingen die hun winst geheel of gedeeltelijk in de koloniën of het buitenland verkrijgen leveren de wijzigingen wel voordeel op. Nemen wij als voorbeeld een onderneming die haar geheele winst in Ned. Indië verwerft. Thans wordt maximaal geheven $\frac{1}{3} \times 9.05\%$ dividendbelasting en een tantiëmebelasting van 5% vermeerderd met 33 plus maximum 12 opcenten of tezamen 7.25%. Onder het nieuwe systeem zal van dividenden plus tantièmes worden geheven $\frac{1}{3}$ van 9.05%, zoodat het voordeelverschil bedraagt 7.25% minus 3.017% van de belastbare tantièmes of 4.233%.

Dit voordeelig verschil wordt natuurlijk geringer indien niet alle winst in de koloniën is verkregen of tevens een gedeelte in het buitenland haar oorsprong vindt.

Tot slot meenen wij geheel te kunnen instemmen met de meening van den tegenwoordigen Minister, uitgesproken in de Mem. v. Toel. waar te lezen is:

„Ook zal daardoor aan de met de toepassing der wet belaste ambtenaren veel onproductief werk worden bespaard, hetgeen „vooral in den tegenwoordigen tijd van buitengewoon belang „is.” De Minister had tegelijk met de ambtenaren nog kunnen noemen de belastingplichtigen.

A. GROENEVELD

BESLECHTE GESCHILLEN

Red. Mr. A. E. J. NYSINGH

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

DE ZEVEN GETORPEDEERDE SCHEPEN

De feiten zal men zich wellicht herinneren, daar het geval geheel Nederland destijds min of meer in opschudding heeft gebracht.

Eind Januari 1917 was de verscherpte duikbootoorlog afgekondigd. Een zevental Nederlandsche schepen waren op de terugreis van Amerika naar ons land; de Engelsche autoriteiten hadden deze schepen naar Falmouth gedirigeerd voor onderzoek; na afloop daarvan was het plan benoorden Schotland om naar Rotterdam te stoomen. Men stak — in den letterlijken zin des woords — van wal, doch kort na het vertrek uit Falmouth — op 22 Februari 1917 — ontmoette men een Duitse duikboot, die de schepen zonder meer heeft getorpedeerd, tengevolge waarvan zij alle zeven direct zijn gezonken.

De reederijen waaronder de Holland Amerika Lijn en de Rotterdamsche Lloyd riepen de hulp in van den Minister van Buitenlandsche Zaken, om langs diplomatieken weg van de Duitse regeering schadevergoeding te verkrijgen.

Inderdaad stelde onze Minister zich met het Duitse Gouvernement in verbinding; wellicht heeft daartoe ook de overweging gegolden, dat het hier betrof een belang, niet alleen van de betrokken reederijen maar ook van het geheele Nederlandsche Volk, omdat de beschikking over voldoende scheepsruimte voor den aanvoer van grondstoffen en voedingsmiddelen, vooral in die dagen, een vitaal belang was.

De Nederlandsche Regeering had met haar optreden succes. Als resultaat van de door haar gevoerde onderhandelingen wist zij met het Duitse Gouvernement een regeling te treffen, waarbij Duitschland aan haar in eigendom afstand ter vervanging van de zeven getorpedeerde schepen zeven Duitse schepen van gelijke waarde als de getorpedeerden, welke in Nederlandsch Indische havens lagen, en zulks tegen betaling door onze Regeering van een bedrag gelijk aan het totaal van de sommen, waarvoor de schepen waren verzekerd geweest.

De Regeering deed deze regeling strekken ten bate en laste der betrokken reedrijen, die dus de Duitse schepen in eigendom verkregen en de Duitse Regeering de overeengekomen bedragen betaalden.

En daarmee was de zaak geregeld en waren zoowel de Regeering als de reederijen geholpen in hun gemeenschappelijk belang: directe aanvulling en herstel van de verloren gegane scheepsruimte, een punt gelijk gezegd van zeer veel belang in de toenmalige tijdsomstandigheden.

Was de zaak wat Duitschland betreft in orde, wat de assuradeuren betreft moest de kwestie nog beginnen. De verzekerde sommen waren door hen nog niet vergoed, en zij bleken niet van zins daartoe goedschiks over te gaan.

De procedure welke hieruit is ontstaan, is ten slotte bij arrest van den Hoogen Raad van 8 Februari 1924 beslist, het is deze procedure welke wij thans aan een nadere beschouwing zullen onderwerpen.

Betwist werd niet de aansprakelijkheid voor het verlies. De polissen hadden inderdaad betrekking én op de zeven schepen én op de reis, waarop de torpedeering is geschied én op het risico van het verloren gaan tengevolge van een dergelijke oorlogshandeling: „including risks of mines and/or torpedoes and/or other engines of war”.